

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ไก่ชน มีประวัติที่ได้เล่าขานกันมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช (356 – 323 ปีก่อนคริสตกาล) ซึ่งเป็นจอมจักรพรรดิของกรีก ได้กรีธาทัพเผด็จการพลขยายอาณาจักรเข้ามายังประเทศอินเดีย มีเรื่องเล่ากันว่าแม่ทัพนายกองได้เห็น การชนไก่ ที่อินเดีย จึงได้นำ ไก่ชน ไปขยายพันธุ์ ณ เมืองอเล็กซานเดรีย ซึ่งอยู่ริมฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน หลังจากนั้นได้นำไก่ที่ขยายพันธุ์ได้ไปฝึกให้มีชั้นเชิงการต่อสู้แบบ โรมันเพื่อนำไปต่อสู้ในสนามโคลิเซียม เมื่ออังกฤษปกครองอินเดียได้นำไก่ชน จากอินเดียเข้าไปเผยแพร่ในอังกฤษ โดยยอมรับว่า กีฬาไก่ชน เป็นเกมกีฬาที่ควรได้รับความนิยมนจากบุคคลชั้นสูง เช่นเดียวกับการแข่งม้าและฟันดาบ นอกจากนี้ กีฬาชนไก่ ยังได้เผยแพร่เข้าไปในประเทศสหรัฐอเมริกาอีกด้วย (วิเศษ อัครวิทยากุล. 2543 : 18) ไก่ชนเมืองไทย ในอดีต พันธุ์ไก่ชนไทยเป็น “มรดกของไทย” ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา จนกระทั่งถึงกรุงรัตน โกสินทร์ มีหลายสายพันธุ์ด้วยกัน แต่ที่สำคัญที่สุดคือพันธุ์ “ประดู่หางดำ” และ “เหลืองหางขาว” ในสมัยกรุงสุโขทัย ไก่ชนประดู่หางดำพันธุ์แส้ม้า ชื่อว่า “ไก่พ่อขุน” เนื่องจากว่าเป็นไก่ที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงโปรด สมัยกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้ทรงนำ “ไก่เหลืองหางขาว” จากบ้านกร่าง เมืองพิษณุโลกไปชนชนะไก่ของพระมหาอุปราชาที่กรุงหงสาวดี ไก่พันธุ์นี้เป็นที่นิยมเลี้ยงกัน ตามซุ้มที่เลี้ยง ไก่ชน มักจะมีไก่ชนเหลืองหางขาว เลี้ยงไว้เพื่อเป็นไก่นำโชค และนิยมเรียกชื่อว่า “ไก่เจ้าเลี้ยง”

เห็นได้ว่าไก่พื้นเมืองตามประวัติศาสตร์ มีรายงานว่าเป็นไก่ที่มีต้นกำเนิดมาจากไก่อ่าในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะในแถบประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ไทย มาเลเซีย และอินโดนีส์ ซึ่งมนุษย์ได้นำมาเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงเมื่อประมาณ 3,000 ปีก่อน หลังจากที่มนุษย์นำไก่มาเลี้ยง ไก่และมนุษย์ดำรงชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไก่อาศัยการเลี้ยงดูและการป้องกันอันตรายจากมนุษย์ ในขณะที่มนุษย์อาศัยไก่และไข่เป็นอาหารเป็นการพึ่งพาซึ่งกันและกัน เรียกว่าเป็นขบวนการวิวัฒนาการของสัตว์และมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง การวิวัฒนาการของไก่เป็นไปตามวิถีชีวิตของมนุษย์เจ้าของ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับธรรมชาติ บางปีเกิดภัยธรรมชาติอย่างรุนแรง สัตว์เลี้ยงตายลง หรือมีโรคระบาดรุนแรง ไก่จะตายมากแต่ไม่ตายหมด จะมีเหลือให้ขยายพันธุ์จำนวนหนึ่ง ซึ่งโดยปกติจะเหลือต่ำกว่า 10% ซึ่งจำนวนนี้จะขยายพันธุ์เพิ่มจำนวน ตัวที่แข็งแรงทนทานเท่านั้น จึงจะอยู่รอดจึงเป็นการคัดเลือกโดยธรรมชาติจนเป็นไก่พื้นเมืองสืบทอดมาให้เราได้ใช้ประโยชน์จนถึงทุกวันนี้ ดังนั้น ไก่พื้นเมืองจึงเป็นมรดกวัฒนธรรมและเทคโนโลยีชีวภาพที่หลากหลาย เป็นทรัพย์สินภูมิปัญญาของชาวบ้าน

โดยที่ชาวบ้านจดจำและเข้าใจการอยู่ร่วมกันระหว่างคนและไก่พื้นเมืองควบคู่กันตลอดมา ส่วนใหญ่และคนจะอาศัยไก่มากกว่าไก่อาศัยคน คือไก่สามารถหาคืนหากินเองได้ตามธรรมชาติ ส่วนคนเมื่อไม่มีอาหารและไม่มีเงินใช้เล็กๆน้อยๆก็ต้องอาศัยไก่เป็นผู้ให้ ดังนั้นไก่พื้นเมืองจึงเป็นไก่ที่มีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงพันธุ์มาโดยอาศัยพื้นฐานของธรรมชาติเป็นหลัก จึงทำให้ไก่พื้นเมืองมีหลากหลายสายพันธุ์ก็จะมีจุดเด่นเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัว เช่น ความต้านทาน โรคและสภาพอากาศสามารถเติบโตและขยายพันธุ์ภายใต้สภาพแวดล้อมการเลี้ยงดูของเกษตรกรในชนบท

ไก่พื้นเมืองในชนบทหมู่บ้านต่างๆมีหลากหลายสายพันธุ์ เช่น ไก่แจ้ ไก่อยู่ ไก่ตะเภา ไก่เบตง และไก่ชน โดยทั่วไปส่วนใหญ่แล้ว ไก่พื้นเมืองในหมู่บ้านจะเป็นสายพันธุ์ไก่ชน สังกัดได้จากแม่ไก่จะมีขนสีดำ หน้าดำ ปลายหางดำ หงอนหิน แต่จะมีบางส่วนที่มีสีเทา สีทอง แต่หงอนก็ยังเป็นหงอนหิน ซึ่งก็เป็นลักษณะหงอนของไก่ชนอยู่ดี เหตุที่เกษตรกรนิยมเลี้ยงไก่พื้นเมืองสายพันธุ์ไก่ชน เพราะว่าไก่ชนจะมีรูปร่างใหญ่และยาว เจริญเติบโตได้ดีและแม่พันธุ์ก็ไข่ดก เนื่องจากนักผสมพันธุ์ไก่ชนได้คัดเลือกลักษณะเด่นไว้อย่างต่อเนื่องนับร้อยปีมาแล้ว เกษตรกรพื้นบ้านจะขอซื้อ ขอยืมไปขยายพันธุ์แบบเป็นความรู้จักมักคุ้นกันและกัน จึงทำให้ไก่พื้นเมืองในหมู่บ้านแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เลี้ยงปล่อยตามธรรมชาติ มีการเจริญเติบโตในระยะเวลาอายุ 4 เดือนแรก เฉลี่ยใกล้เคียงกันมากคือเติบโตวันละประมาณ 9-10 กรัมเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าไก่พื้นเมืองเหล่านี้เป็นสายพันธุ์ไก่ชนจาก 17 ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่การปรับปรุงพันธุ์ไม่ได้เน้นด้านการชนเก่งแต่เน้นในด้านการเจริญเติบโตและไข่ดกเพื่อสามารถขยายพันธุ์ได้รวดเร็ว สำหรับไก่ชนไทยแท้สีขนแยกได้หลากหลายถึง 17 สีขน เช่น เหลืองหางขาว ประดู่หางดำ เหลืองเลา ประดู่เลา แสมดำ เป็นต้น ไก่พื้นเมืองไทยในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อสังคมชนบทของไทย เนื่องจากเป็นอาชีพเสริมให้กับเกษตรกร และเป็นแหล่งอาหารโปรตีนที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ ไม่ว่าจะเป็นไข่ไก่ เนื้อไก่ และตัวไก่ก็ยังเป็นที่นิยมของเกษตรกรในเชิงเกมกีฬาอีกด้วย (กรมปศุสัตว์. 2551 : 9)

กระบวนการเลี้ยงไก่นั้นได้สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญามากมาย นับตั้งแต่การสร้างโรงเรือนหรือเล้าไก่ ซึ่งได้จัดหาวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น นำไม้ไผ่มาทำเป็นโครงสร้าง ทำคอนนอน รั้วกัน รางอาหาร รางน้ำ สุ่มขัง หล้าคาสำหรับมุงหลังคา กันแดดฝนให้อุณหภูมิพอเหมาะ การรองรับไก่ด้วยวัสดุต่างๆ เช่น ตะไคร้หอม หินาม หัวงูเห่า ไม้ฟ้าผ่า ฯลฯ (บัว ดวงศรี. 2542 : 24) เมื่อไก่ชนโตเต็มวัยต้องคัดเลือกตัวที่มีลักษณะเด่นและตรงตามตำราเลี้ยงไก่ชน ในขั้นตอนการเลี้ยงต้องดูแลเป็นพิเศษ อาทิ ต้องเตรียมค้ำน้ำและสมุนไพรต่าง ๆ ไว้บำรุงไก่ชน กราดน้ำ ตากแดด ทั้งนี้เพื่อให้ไก่แข็งแรงพร้อมที่จะออกชน ซึ่งทุกขั้นตอนนั้นล้วนแล้วแต่ใช้ภูมิปัญญาเป็นองค์ประกอบทั้งสิ้น ทั้งนี้คนไทยโบราณมีความชำนาญในการเพาะพันธุ์และบำรุงเลี้ยงไก่ชน ทำให้มีการพัฒนาสายพันธุ์ไก่ชนจำนวนมาก (พล นิลสีง. 2543 : 64)

ตามรายงานของกรมปศุสัตว์ พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนไก่พื้นเมืองในปี 2554 มากที่สุด คือ จังหวัดนครราชสีมา มีไก่พื้นเมือง จำนวน 3,942,662 ตัว คิดเป็น 5.18% รองลงมาคือ จังหวัดบุรีรัมย์ มีไก่พื้นเมือง จำนวน 3,141,243 ตัว จังหวัดเขียงรายมีไก่พื้นเมือง จำนวน 2,975,961 ตัว จังหวัดอุบลราชธานีมีไก่พื้นเมือง จำนวน 2,940,883 ตัว และจังหวัดเชียงใหม่มีไก่พื้นเมือง จำนวน 2,780,321 ตัว ตามลำดับ

ตาราง 1 สถิติจังหวัดที่มีจำนวนไก่พื้นเมืองในปี 2554

ลำดับ ที่	จังหวัด	ไก่พื้นเมือง (ตัว)		เกษตรกร (ครัวเรือน)		เฉลี่ยต่อ ครัวเรือน (ตัว)
		จำนวน	%	จำนวน	%	
1	นครราชสีมา	3,942,662	5.18	165,997	6.21	23.75
2	บุรีรัมย์	3,141,243	4.12	101,330	3.79	31.00
3	เขียงราย	2,975,961	3.91	82,484	3.08	36.06
4	อุบลราชธานี	2,940,883	3.86	98,853	3.70	29.75
5	เชียงใหม่	2,780,321	3.65	85,042	3.18	32.69

ที่มา : กรมปศุสัตว์. ออนไลน์. 2554

ปัจจุบันจังหวัดจันทบุรีเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่นิยมเล่นเกมกีฬาไก่ชนกันอย่างแพร่หลาย และปัจจุบันในจังหวัดมีการเลี้ยงไก่ชนกันทั่วไป มีทั้งการเลี้ยงแบบอนุรักษ์สายพันธุ์ และแบบพัฒนาสายพันธุ์จากไก่ชนสายพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดจันทบุรี พบว่าในปี 2554 ครัวเรือนที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองมีจำนวน 7,608 ครัวเรือน จำนวนไก่พื้นเมืองที่มีการเลี้ยง รวมทั้งสิ้น 184,634 ตัว จำนวนอำเภอที่มีการเลี้ยงไก่พื้นเมือง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) อำเภอสอยดาว 46,266 ตัว 2) อำเภอนายายอาม จำนวน 40,721 ตัว 3) อำเภอมะขาม จำนวน 20,689 ตัว 4) อำเภอแก่งหางแมว จำนวน 14,266 ตัว 5) อำเภอแหลมสิงห์ จำนวน 11,239 ตัว 6) อำเภอเขาคิชฌกูฏ จำนวน 11,187 ตัว 7) อำเภอขลุง จำนวน 10,708 ตัว 8) อำเภอท่าใหม่ 10,422 ตัว 9) อำเภอเมืองจันทบุรี จำนวน 9,960 ตัว 10) อำเภอโป่งน้ำร้อน จำนวน 8,777 ตัว (กรมปศุสัตว์. ออนไลน์ : 2554) พบอีกว่าจังหวัดจันทบุรีมีการเลี้ยงไก่พื้นเมืองมากเป็นอันดับที่ 55 ของประเทศ อย่างไรก็ตามชนไก่ในจันทบุรีถูกกฎหมายมีอยู่ประมาณ 4-5 แห่งที่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

จังหวัดจันทบุรีจะมีปัญหาการเลี้ยงไก่ในช่วงฤดูฝน กล่าวกันว่าเป็นจังหวัดภาคตะวันออกที่มีฝนตกชุกเป็นรองแก่จังหวัดตราดเท่านั้น จะพบว่าปัญหาไก่ป่วยมีมากโดยเฉพาะไก่เล็กที่ยังไม่แข็งแรง สาเหตุสำคัญคือความชื้นและการเปลี่ยนแปลงของอากาศที่มีบ่อยมากนั่นเอง บางวันร้อนมากในตอนเช้า ปลายมาฝนตกแรงขึ้นและ บางที่ตกติดต่อกันหลายวันพื้นที่ชื้นมากก็เป็นสาเหตุ โรคระบาดไก่ที่สำคัญๆ เช่น นิวคาสเซิล อหิวาต์ไก่ โรคหวัด โรคฝีดาษ ฯลฯ ทำให้ไก่ตายปีละมากๆ หรือเรียกว่าไก่ตายยกเล้า ปัญหาสัตว์ที่เป็นศัตรูของไก่ชน อาทิเช่น งูเหลือม แมว และสุนัข ซึ่งมาระมัดระวังไม่ไหว ตลอดจนการลักขโมยไก่ถ้าเห็นว่าไก่มีฝีมือและเป็นไก่เก่ง (วิเศษ อัครวิทยากุล. 2543 : 26) กล่าวว่าการเลี้ยงไก่พื้นเมืองมักจะประสบปัญหาและอุปสรรคมากมายทั้งด้านการผลิตและการตลาด อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้ที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองมีความสนใจและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มอยู่เสมอ จากเอกสาร สิ่งพิมพ์ผู้ที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองแล้วประสบผลสำเร็จ ปศุสัตว์อำเภอ ปศุสัตว์จังหวัด เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์พัฒนากรตำบล พัฒนาการอำเภอ และวิทยาลัยเกษตรกรรม จะทำให้ผู้ที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองสามารถเลี้ยงไก่พื้นเมืองประสบความสำเร็จได้ สำหรับปัญหาอุปสรรคที่พบในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง พอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านทุนค่าอาหารสูง ผู้ที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองควรหาวิธีการลดต้นทุนค่าอาหาร เช่น ช่วงกลางคืนอาจใช้หลอดไฟฟ้าสำหรับดักแมลงเพื่อใช้เป็นอาหารเสริมสำหรับไก่พื้นเมือง นอกจากนี้ควรทำการปลูกหญ้าหรือพืชที่ไก่พื้นเมืองชอบกิน
2. ปัญหาด้านการปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมือง ผู้ที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองอาจจะประสบปัญหาไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงไม่แข็งแรงหรือเจริญเติบโตช้า ไม่เป็นที่ต้องการของประชาชน ผู้ที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองควรแก้ไขโดยวิธีการคัดเลือกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ที่มีลักษณะดีไว้ทำพันธุ์อยู่เสมอในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองแต่ละรุ่น โดยการคัดไก่พื้นเมืองที่ไม่สมบูรณ์ออกไปและควรจัดหาพ่อพันธุ์ไก่พื้นเมืองที่มีลักษณะดีจากแหล่งอื่นมาเป็นพ่อพันธุ์เพื่อป้องกันกาผสมพันธุ์ระหว่างเครือญาติหรือการผสมเลือดชิด
3. ปัญหาด้านโรคระบาดไก่พื้นเมือง ไก่พื้นเมืองเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีปัญหาเรื่องโรคพยาธิรบกวนมาก ดังนั้น ผู้ที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองควรให้ความสนใจในการทำวัคซีนป้องกันโรคที่สำคัญอย่างสม่ำเสมอตามคำแนะนำ และต้องจัดการเลี้ยงดูให้ไก่พื้นเมืองได้กินอาหารเต็มที่ โรงเรือนและน้ำดื่มต้องสะอาดจึงจะสามารถป้องกันโรคระบาดได้

หากศึกษาอย่างลึกซึ้งแล้วจะรู้ว่าไก่ชนไม่ใช่ไก่ธรรมดาเพราะกว่าจะได้ไก่ชนที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ทั้งรูปร่างความแข็งแรง และชั้นเชิงการต่อสู้มันต้องเริ่มกันตั้งแต่การคัดเลือกสายพันธุ์ การเลี้ยงดู การฝึกฝนเชิงไก่ต่างๆ ทุกขั้นตอนคือศาสตร์ ศิลป์และความสามารถเฉพาะตัวของผู้เลี้ยงไก่มืออาชีพ เดิมการเลี้ยงไก่ชนมุ่งเน้นไปที่เลี้ยงเพื่อส่งไก่เข้าสู่สนามชนเป็นหลักมีการพนันขันต่อไก่ชนกลายเป็นสัตว์เศรษฐกิจของท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี สร้างรายได้เสริมแก่ผู้เลี้ยงไก่ชน

แม้ปัจจุบันไก่ชนเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีมูลค่าการซื้อขายกันเป็นจำนวนเงินไม่น้อยขึ้นอยู่กับความสวยงาม รูปร่างลักษณะของไก่เป็นพื้นฐาน ถ้าไก่ดี เก่งๆ สวยๆราคาก็จะสูง ฉะนั้นการเลี้ยงไก่ชนทุกวันนี้จึงเลี้ยงเพื่อทำเป็นธุรกิจ ก็ยังมีปัญหาอีกหลายประการ อาทิเช่น การเปิดสนามชนไก่จะได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด ตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ก็ยังมีข้อกำหนดตั้งแต่วันเวลา จำนวนเปิดสนามชนไก่เดือนละไม่เกิน 2 ครั้ง ความจริงแล้ว สนามชนไก่เป็นสิ่งที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้ไก่ชนถ้าไก่ชนชนชนะ 1 ไร่ได้มูลค่าของไก่อีกจะเป็นหลัก 10,000 บาท ขึ้นไป ถ้าชนะหลายๆ ไร่ก็มูลค่าจะสูงจนกระทั่งเป็นหลักล้านบาท เป็นต้น

เหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เลี้ยงไก่ชนในอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรีเป็นอย่างไร สภาพการเลี้ยง วิธีการจัดการธุรกิจการเลี้ยงไก่ชนในด้านการผลิต และการตลาดของผู้เลี้ยงไก่ชนในอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรีเป็นอย่างไร และตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของธุรกิจการเลี้ยงไก่ชน ในอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการเลี้ยงไก่ชนในเชิงพาณิชย์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เลี้ยงไก่ชนในอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่ชน และการสร้างมูลค่าไก่ชน
3. เพื่อศึกษาปัญหา การแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะของธุรกิจการเลี้ยงไก่ชน ในอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังต่อไปนี้

1. การศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง สำหรับผู้เลี้ยงไก่ชน และผู้ที่สนใจธุรกิจการเลี้ยงไก่ชน โดยจะได้ทราบถึงวิธีการจัดการธุรกิจในการการผลิต การตลาด เพื่อเป็นข้อมูลนำไปใช้ในการวางแผน และพัฒนาธุรกิจการเลี้ยงไก่ชนให้ประสบผลสำเร็จและยั่งยืนต่อไป
2. ผู้ที่สนใจธุรกิจไก่ชนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาธุรกิจไก่ชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการสนับสนุนเลี้ยงไก่ชนในรูปธุรกิจ และอนุรักษ์สายพันธุ์ไก่ชน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ชน ในอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้เลี้ยงไก่ชน ในอำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยมีเป้าหมายจำนวน 60 กลุ่มตัวอย่าง วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เกี่ยวกับสถานะเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ชน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีเป้าหมายจำนวน 60 กลุ่มตัวอย่าง ที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ณ สนามชนไก่จันทบุรี

2.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (Individual Depth Interview) เกี่ยวกับสภาพการเลี้ยง และความรู้ในการเลี้ยงไก่ชน จำนวน 10 คน

2.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการสัมภาษณ์และสนทนากันแบบเจาะประเด็นด้วยการเชิญผู้ร่วมสนทนามารวมเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 5 คน เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนทัศนะอย่างกว้างขวางในประเด็นต่างๆที่เราต้องการแล้วพยายามหาข้อสรุป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้เลี้ยงไก่ชน หมายถึง ผู้ที่มีการเลี้ยงไก่ชนในเชิงธุรกิจในลักษณะเป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพรองของครัวเรือน

ไก่ชน หมายถึง ไก่ที่เป็นพันธุ์เมืองที่เกษตรกรนิยมเลี้ยง สังกัดได้จากแม่ไก่จะมีขนสีดำ หน้าดำ และแข้งดำ หงอนหิน และแข้งดำ หงอนหิน แต่จะมีพันธ์บางส่วนที่มีสีเทา สีเทา แต่หงอนก็ยังเป็นหงอนหินซึ่งเป็นลักษณะหงอนของไก่ชน รูปร่างใหญ่และยาว เจริญเติบโตได้ดีและแม่ไก่พันธุ์ก็ไข่ดก ไก่ชนแท้สีขนแยกได้หลากหลายถึง 17 สีขน เช่น เหลืองหางขาว ประดู่หางดำ เหลืองเลา ประดู่เลา แสมดำ เป็นต้น

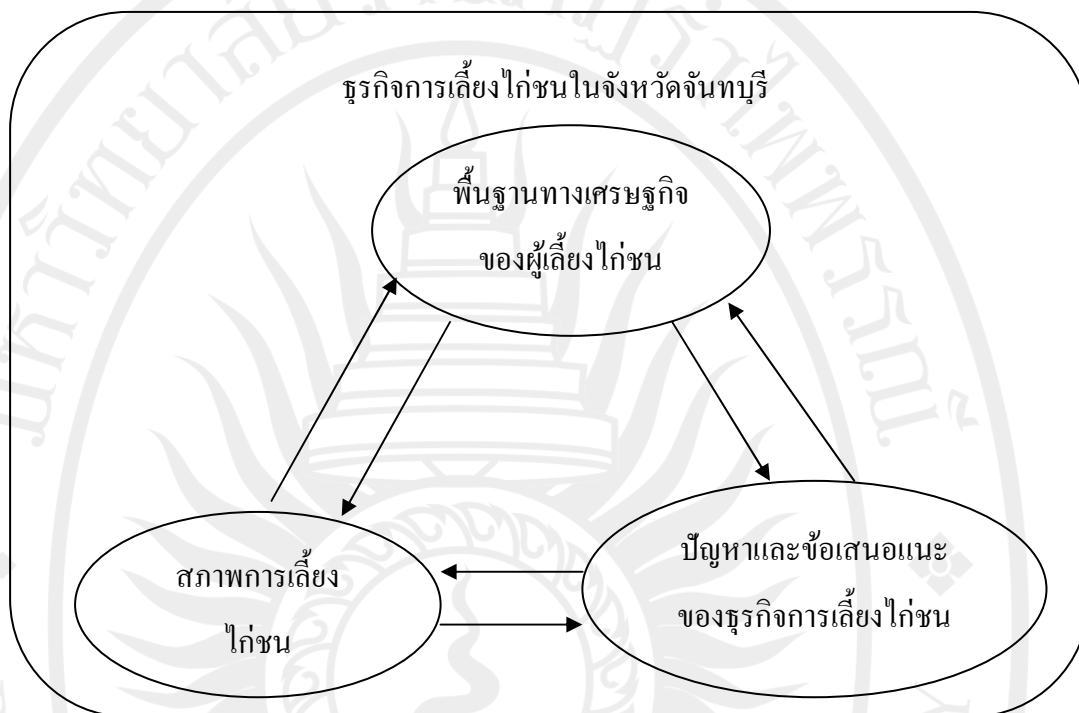
การชนไก่ หมายถึง การเอาไก่ตัวผู้สองสามตัวมาต่อสู้กัน ในสังเวียนที่จัดขึ้นจนเกิดผลแพ้ชนะแก่กัน ตามกติกาการตัดสิน

ซุ้มไก่ชน หมายถึง สถานที่ที่ใช้สำหรับฝึกซ้อมไก่ชนเพื่อออกชน

บ่อนไก่ หมายถึง สถานที่นำไปชนหรือตีกัน มีทั้งบ่อนที่ผิดกฎหมาย ถูกกฎหมาย ส่วนบ่อนที่ถูกกฎหมายผู้เป็นนายบ่อนจะต้องขออนุญาตจากทางอำเภอ โดยทางอำเภอจะต้องผ่านเรื่องไปจนถึงผู้มีอำนาจอนุมัติ ตามกฎกระทรวงที่ 17 พ.ศ.2503 ซึ่งออกตาม พ.ร.บ. การพนันประเภทชนโค กัดปลา และไก่ชน พ.ศ. 2548 และระเบียบกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2525

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่ชน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย